

Nye Pluss - Hivpositives landsforening

Helse- og omsorgsdepartementet Folkehelseavdelingen

Oslo, 25. februar 2013

Innspill til HOD: Folkehelsemeldingen 2013

Nye Pluss – Hivpositives landsforening, er en forening for og med personer som lever med hiv i Norge. Organisasjonen har som visjon å skape større åpenhet og bedre nettverk mellom hiv-positive, samtidig som vi legger til rette for økt brukermedvirkning innen hiv-behandling og andre helserelevante områder for oss med hiv. Vi mener at kampen for økt livskvalitet og verdighet for personer som lever med hiv og kampen for å redusere hiv-smitte i samfunnet, er to fronter i hiv-kampen som henger nært sammen. Slik sett har vår organisasjon et sterkt folkehelseperspektiv, og vi ønsker med dette å komme med noen spesifikke innspill til folkehelsemeldingen.

Tidlig diagnostisering og tidlig behandling - Et paradigmeskifte i hiv-forebygging:

Norge har de siste 10 årene opplevd en sterk økning i antallet hiv-diagnostiserte, og spesielt alarmerende er situasjonen i gruppen menn-som-har-sex-med-menn (MSM). Utviklingen i Norge har vært mer dramatisk enn i land vi bør kunne sammenligne oss med, som Sverige, Danmark, Finland og England. Mens disse landene har opplevd en relativt stabil til noe økende hivsituasjon har Norge opplevd en nokså dramatisk tredobling i MSM gruppa de siste 10 åra. Samtidig viser større undersøkelser (EMIS) av norske menn som har sex med menn at hver tredje (34 %) av de spurte aldri har testet seg for hiv, og bare 56 % av de spurte hadde testet seg for en seksuelt overførbart infeksjon siste år. Når da hele 30 % av mennene ikke brukte kondom ved siste samleie med tilfeldig partner, viser dette i sum noe drivkraften i den særegne norske hivutviklingen innen denne gruppen.

- *Vi mener at myndighetene har hatt feil fokus i kampen mot hiv i Norge. Vi etterlyser større fokus på å nå ut til utsatte og sårbare grupper, ikke minst de som debutterer seksuelt innen disse gruppene, tidlig diagnostisering av nysmittede, avdekking av mørketall og tidlig medisinerings som viktige verktøy i hiv-forebyggingen ("test and treat"-strategi). Dette er en strategi som har vist svært lovende resultater i byer som Sidney og San Francisco, hvor hiv-tallene har falt blant MSM de siste årene, men også testet ut i landområder i den tredje verden der den har vist å redusere hiv for første gang på 30 år.*

Manglende kunnskap og hivdiskriminering har negative konsekvenser for folkehelsen:

Hiv er ikke lenger en trussel mot folkehelsen slik den var på 1980-tallet. Takket være medisinske gjennombrudd kan personer med hiv i dag leve tilnærmet normale liv. For den enkelte som lever med hiv er det de psykososiale utfordringene og stigmaet knyttet til hiv-viruset som bidrar mest til redusert livskvalitet.

- *Vi etterlyser økte kunnskaper om hiv og dagens medisinske situasjon og dermed en normalisering av hiv i samfunnet. Vi ønsker større fokus på psykososial oppfølging og styrking av oss som lever med hiv. Dette vil trolig ha positiv effekt på den medisinske behandlingen, samtidig som økt livskvalitet for personer som lever med hiv i seg selv vil ha positive ringvirkninger for den generelle folkehelse gjennom både økt åpenhet og også økt mestring av sikrere sex, og dermed lavere smittepress innen utsatte grupper.*

Hiv-kriminalisering har negativ effekt på folkehelse:

Syse-utvalget har nylig lagt fram en utredningsrapport som anbefaler opprettholdelse av spesifikke straffelover som gjør det straffbart å smitte andre med hiv, eller utsette andre for fare for smitte.

- *Vi mener at det å straffeforfølge hiv og andre seksuelt overførbare infeksjoner for å beskytte folkehelse ikke er hensiktsmessig. Tvert i mot vil straffeforfølgning av hiv hindre effektiv smitteoppsporing og dermed motvirke avdekking av nysmitte og mørketall, motvirke åpenhet om hiv og dermed ytterligere være med på å forringe livskvaliteten til personer som lever med hiv. Hiv-spesifikke straffebestemmelser vil også være et hinder for igangsettelsen av tidlig diagnostisering og behandling som forebyggende tiltak. I særlig grad vil dette ramme sårbare grupper som mennesker med ikke-norsk bakgrunn og menn som har sex med menn. Grupper som av ulike grunner fra før av kan føle avstand til helsevesenet, kanskje særlig når det gjelder seksuell helse. I vår høringsuttalelse til Syse-rapporten legger vi fram internasjonale undesøkelser som dokumenterer slike negative effekter av denne typen kriminalisering av hivpositive. Det er derimot ingen dokumenterte forebyggende virkninger av slike straffebestemmelser.*

Kampen mot hiv må ha et globalt perspektiv:

Norge har et ansvar for å delta i bekjempelsen av hiv og aids utenfor våre landegrenser. Vi lever i én verden, og vi i Norge vil påvirkes negativt av en global forringet folkehelse. Dette forsterker argumentet for at vi må fjerne den spesifikke straffeloven som kriminaliserer hiv-smitte i Norge, slik at vi kan delta i å bedre både den nasjonale og globale folkehelse.

- *Vi ønsker at folkehelse skal ha et internasjonalt perspektiv og ikke bare defineres innenfor våre nasjonale grenser. Fra et internasjonalt ståsted, er kriminalisering av hiv en alvorlig trussel mot kampen mot hiv og for en bedre global folkehelse. Fra et folkehelseperspektiv mener vi derfor at vi må fjerne den spesifikke straffeloven i Norge som kriminaliserer hiv-smitte og fare for smitte.*

Nye Pluss ønsker med dette lykke til i arbeidet med ny folkehelsemelding, og vi stiller oss tilgjengelig for ytterligere innspill og kommentarer dersom det er ønskelig.

På vegne av Nye Pluss

Med vennlig hilsen

Kim Fangen
(Daglig leder, Nye Pluss)